

twaaif neushoorngedichten

door kees plaisier

Kees Rookmaker
dec 1985

INHOUD

.
de Durer-neushoorn
Clara
aangespoeld
voorbeeld
diep bedroefd
tussen de neushoorns
harig
verdoofd voor eeuwig
verandering
molaar
geweld
droom

DE DURER-NEUSHOORN

hij ziet er gemoedelijk uit
zijn pantser is weliswaar vervaarlijk,
maar elegant versierd
en het past goed

hij kijkt wat droevig
zijn vriendelijke inborst
verloochent zich niet in zijn blik

zijn nieuwe baas
Dom Manuel de Eerste
wilde hem laten vechten
met een olifant
indachtig opgewonden verhalen
uit het oude Rome

geconfronteerd met
het geharnaste cadeau
van Sultan Muzafar de Tweede
koos de olifant ijlings
het hazepad

Durer had het allemaal
maar van horen zeggen

zijn verbeeldingskracht
liet ons een beest na
dat niet helemaal natuurgetrouw getekend
maar onvergetelijk bleek

het gedraaide hoorntje op de schouders
van het dier
bezorgde nog eeuwen later
werk aan nieuwsgierige zoologen

CLARA

na een gelukkige jeugd
in Bengalen
werd Clara
de wijde wereld ingetrokken

onder het kapiteinschap
van Douwe Mout

maandenlang op zee
en vervolgens nog
zeventien jaren op tournee

Douwe Mout
had er plezier in
met deze vrouwelijke bezienswaardigheid
aan zijn zijde
doorkruiste hij Europa

met goed hollandse handelsgeest
sloeg hij munt
uit de neushoorn

of Clara er onder leed
vermeldtde historie niet
ze werd in elk geval
vaak vereeuwigd
door Longhi en anderen

dat kan niet elke neushoorn
haar nazeggen

AANGESPOELD

in 'een landingspoging
op Newfoundland'
zegt W.F.Hermans,
bij monde van de ik-figuur:

'op handen en voeten bewoog ik mij
over de rolkeien
als een aangespoelde rhinoceros'

het leek mij een gewaagde
vergelijking
die nauwelijks op eigen waarneming
gegrond kon zijn

dus vroeg ik de schrijver
om uitleg

hij antwoordde niet

is de brief zoekgeraakt
of gewoon afgevoerd
als zijnde een overbodige vraag
van weer een zonderling?

nu rest ons niets
dan twijfel

waar is ooit
melding gemaakt
van een aangespoelde
neushoorn
en hoe bewoog die zich?

VOORBEELD

•
een neushoornjong
blijft jaren
bij de moeder

in die tijd
geen hanky-panky
met beoogde vaders

geen wonder dus
dat de mannetjes
als ze al de kans krijgen
bij de paring
het onderste uit de kan halen
so to speak

het daarbij aanwezige
uithoudingsvermogen
en overig mannelijk vertoon
spreekt tot de verbeelding

het leidt echter ook
tot baarlijke nonsens
over geheimzinnige krachten
tot potentieverhoging
verborgen in de hoorns

tant pis
voor de soort

DIEP BEDROEFD

•
tegen steen en metaal
bleek hij niet bestand
de hoorn van de neushoorn
in Blijdorp

wat je nog ziet
is de plek waar hij hoort
en wat verfresten

de neushoorn was al niet erg
op zijn gemak

niet even lekker kunnen draven
niet kunnen wegdromen
tot je schouders in het water staand

niet schouderophalend
de Bengaalse tijger voorbij kunnen lopen
machteloos als die zich voelt
tegenover jouw postuur

en dan ook nog je hoorn kwijt

het vierjarig jongetje
voelde dat goed aan
diep bedroefd bij het zien
van de verdwenen hoorn
barstte hij in tranen uit

TUSSEN DE NEUSHOORNS

links, boven op de piano staan ze
twee neushoornkoppen
sierlijk gesneden uit ebbenhout
bedoeld als boekensteunen
maar veel meer deelgenoot
van het gezinsleven

laatste berichten
over studiefinanciering,
kinderbijslaglijsten,
dagafschriften van de bank,
uitnodigingen voor openingen,
geboortekaartjes,
doodsberichten.

het gaat allemaal
tussen de neushoorns

als steun voor wetenschappelijke werken
van Osborne, Guerin,
Rookmaaker, Van Strien of
Clarke
zouden ze niet misstaan

maar ook
voor hun triviale taak
zijn ze uitstekend geschikt

HARIG

goed geconserveerd
in het eeuwige ijs
werden ze ontdekt
de ruigbehaarde neushoorns
uit de ijstijd

coelodonta antiquitatis
lang al uitgestorven
maar toch
met huid en haar overleefd

van de nu levende soorten
is alleen de sumatraanse
een beetje behaard
die heeft dan ook
een nauwelijks vervuilde
afstammingslijn

de haren
van de wolharige
en van de sumatraanse
bleken bij onderzoek
ook familietrekken te vertonen

VERDOOFD VOOR EEUWIG

.

eindelijk was ze gewend
aan haar behuizing
in Artis

de bestierende heren
moesten toen echter
zonodig
weer wat veranderen

haar onrust kwam
aanvankelijk slechts tot uiting
in meer beweging
dan anders

eenmaal op gang
daverde ze met haar hele gewicht
door de omheining

een verdovingsschot
was nodig om haar te kalmeren

toen het eerste
zonder uitwerking bleef
-ze draafde door-
werd een tweede afgevuurd

dat was teveel
van het goede

nu is ze voor altijd
opgezet
haar oogopslag verraadt nog
stil verwijt

VERANDERING

in drie bedrijven
en vier taferelen
schreef ionesco
'le rhinoceros'

een boeiend
toneelstuk waarin
langzamerhand de personages
in neushoorns veranderen

toch een wat pijnlijke ervaring
vooral voor diegenen
die nog 'zichzelf' waren

aan de ogen
en de aanhankelijkheid
was trouwens de oude mens
te herkennen

wellicht is het niet zo vreselijk
als het maar met iedereen
gebeurt

het blijft echter
een raadsel
in welke soort de mensen veranderden

de hoofdrolspelers twistten zelfs,
voornamelijk op terrasjes,
of nu de afrikaanse of
wellicht toch de aziatische
twee hoorns heeft

wij weten beter
sedert Petrus Camper
het ons uitlegde
hoewel hii het

MOLAAR

deze kies lag 30.000 jaar
of meer
verloren op de zeebodem

de wolharige neushoorn
in wiens onderkaak
hij taaie grassen vermaalde
heeft wellicht ook rondgezworven
op de plek waar millennia later
de Van Hobokens hun villa Dijkzigt
bouwden

weer en wind, wind en water,
ijs en weder, droegen de kies
naar de bodem van de Noordzee

tussen de Bruine Bank
en de Engelse kust,
zo'n zestig mijl
uit de kust van IJmuiden
werd hij opgevist
in 1986

door een aandachtige visser
opgemerkt en apart gelegd

zorgvuldig geconserveerd
door een lid van de
werkgroep pleistocene zoogdieren

kwam de onderkaaksmolaar
tenslotte in mijn bezit

geruild
voor een bundeltje gedichten

en het is een echte:

GEWELD

de puntlipneushoorn staat bekend
als agressief
hetgeen zou voortkomen
uit zijn kortzichtigheid

een voor velen
plausibele verklaring
dat maken we vaker mee

echt kwaadaardig
is het dier niet
hoewel ik lange tijd
onder de indruk was
van Johnny Weismuller
die als Tarzan
een wel zeer militante puntlip
onschadelijk maakte
met gevaar voor eigen leven
natuurlijk

dat was filmbedrog
achteraf bekeken

Roald Dahl brengt het doorzichtiger
de ouders van James
in de Reuzenperzik
worden op klaarlichte dag op straat
door een neushoorn opgevreten

dat gelooft niemand
natuurlijk

DROOM

onze achtertuin
zal zo'n vijftig
vierkante meter beslaan

daarin liep hij vredig rond
een zachtmoedig beestje
een dwergvorm van de sumatraanse
neushoorn

hij liet zich aaien
en ook anderszins vertroetelen
thuis als hij zich voelde
bij de neushoornliefhebber

dat zat wel goed

ook van eten en drinken
voldoende schaduw
en midden in de tuin
een poel
klein, maar afdoende
om je tevreden in te wentelen
zorgeloos en verzorgd

als ik thuiskwam
van kantoor
was mijn eerste gang
naar rhinootje
die dan ook passende geluiden
maakte
ter begroeting

door de jaren heen
bleef hij klein